

Mina

Elton John

Inglise keelest tõlkinud Jana Linnart

Originaali tiitel:
Elton John
„Me“
Macmillan, 2019

Copyright © Elton John, 2019

Kaanefoto Terry O'Neill © HST Global Limited,
courtesy of Rocket Entertainment
Tagakaanefoto © Terry O'Neill/Iconic Images
Kaane kujundus James Annal © Pan Macmillan
Kõik õigused kaitstud. Seda raamatut või selle osi ei tohi
ilma kirjastaja loata mingil kujul reprodutseerida.
See kehtib ka lk 307 loetletud fotoõiguste kohta.

Eestikeelne tõlge @ Jana Linnart ja AS Tänapäev, 2019
Toimetanud Ele Jaagusoo
Kujundanud Siiri Timmerman

ISBN 978-9949-85-612-1
Trükitud AS Greif trükikojas

www.tnp.ee

PROLOOG

Olin South Shieldsi latiinoklubi laval, kui mõistsin, et ei kannata seda enam välja. See oli üks sääraseid õhtusöögiklubisid, mida oli kuuekümnendatel ja seitsmekümnendatel üle kogu Suurbritannia, kõik äravahetamiseni sarnased: ülikondades inimesed istusid laudade taga, sõid korvist kana ja jõid korvpudelitest veini; satsilised lambikuplid ja muustrilised tapeedid, kabaree ja kikilipsuga konferansjee. See tundus nagu hüpe tagasi teise ajastusse. Väljas oli 1967. aasta talv, rokkmuusika arenes ja muutus nii kiiresti, et ainuüksi sellele mõtlemine pani pea ringi käima: biitlite „Magical Mystery Tour“ ja The Mothers of Invention, „The Who Sell Out“ ja „Axis: Bold as Love“, Dr John ja „John Wesley Harding“. Ainus, mis reetis, et käimas olid swingivad kuuekümnendad, oli minu kaftan ja kellukestega kett mu kaelas. Need ei sobinud mulle eriti. Nägin välja nagu Briti kõige eba-veenvama lillelapse konkursi finalist.

Kaftan ja kellukesed olid Long John Baldry idee. Mina olin tema taustabändi Bluesology orelimängija. John oli pannud tähele, et kõik teised *r'n'b*-bändid muutusid psühhedeelseks: ühel nädalal nägid Zoot Money's Big Roll Bandi mängimas James Browni laule, järgmisel nädalal kutsusid nad end Dantalian's Chariotiks, kandsid laval valgeid rüüsid ja laulsid sellest, kuidas kolmas maailmasõda tapab kõik lilled. Ta otsustas, et peame järgima eeskju, vähemalt riietuse osas. Nii saime kõik kaftanid. Taustamuusikutele odavamad, Johni omad valmistati aga spetsiaalselt Carnaby Streetil Take Sixis. Ta vähemalt arvas, et need olid spetsiaalselt valmistatud, kuni esinesime kusagil ja ta märkas, et publiku seas kandis keegi täpselt samasugust kaftanit. Ta katkestas laulu ja hakkas mehe peale vihaselt röökima: „Kust sa selle särgi said? See on *minu* särk!“ Mulle tundus,

ELTON JOHN

et see läks vastuollu rahu ja armastuse ja üleilmse vendlusega, mida kaftan sümboliseeris.

Ma jumaldasin Long John Baldryt. Ta oli vaimustavalt naljakas, sügavalt ekstsentriline, pööraselt gei ja imeline muusik, võib-olla suurim 12-keelelise kitarri mängija, kelle Ühendkuningriik on eales andnud. Ta oli olnud üks keskseid kujusid Briti kuuekümnendate aastate alguse bluusibuumi ajal ning mänginud koos Alexis Korneri ja Cyril Daviese ja The Rolling Stonesiga. Tal olid bluusi kohta entsüklopeedilised teadmised. Juba üksi temaga koos olemine oli hariv: ta tutvustas mulle säärasel hulgal muusikat, millest ma ei olnud varem kuulnudki.

Kuid veelgi enam – ta oli uskumatult lahke ja helde. Ta oskas muusikutes märgata nende erilisust enne teisi, neid siis poputada ja võtta aega nende enesekindluse suurendamiseks. Ta tegi seda minuga ja enne mind Rod Stewartiga, kes oli olnud üks Johni eelmise bändi Steampacket – Rod, John, Julie Driscoll, Brian Auger – lauljaid. Nad olid uskumatult head, kuid läksid siis laiali. Olin kuulnud, et ühel õhtul pärast esinemist St Tropez's oli Rodil ja Juliel tüli, Julie oli visanud Rodi valgele ülikonnale punast veini – olen kindel, et suudate ette kujutada, kuidas see mõjus –, ja see oligi Steampacketi lõpp. Nende asemel sai Johni taustabändina esinemise endale Bluesology, mis mängis üle maa hip-souli-klubides ja bluusikeldrites.

See oli lõbus, kuigi Johnil olid muusika osas iseäralikud ideed. Me mängisime kõige veidramates kohtades. Alustasime tõsiselt intensiivse bluusiga: „Times Getting Tougher Than Tough“, „Hoochie Coochie Man“. Publik sõi meil peost, kuid siis nõudis John, et mängiksime lugu „The Threshing Machine“, sedasorti Kagu-Inglismaa laulu, mida laulavad ragbimängijad, kui nad on vihased – näiteks „Twas on the Good Ship Venus“ või „Eskimo Nell“. John laulab seda erilise maneeriga. Ja pärast seda tahtis ta, et esitaksime midagi Suurest Ameerika Laulikust – „It Was a Very Good Year“ või „Ev'ry Time We Say Goodbye“ –, mis võimaldas tal kehastada Ameerika džässlauljat Della Reese'i. Ma ei tea, kust tal tuli mõte, et inimesed tahavad kuulda teda mängimas „The Threshing Machine'i“ või kehastamas Della Reese'i, kuid hoolimata üsna veenvatest tõenditest vastupidise kohta jäi ta surmkindlaks, et nad seda soovivad. Vaadates esirida, inimesi,

PROLOOG

kes olid tulnud kuulama bluusilegendi Long John Baldryt, võis näha vaid *mod'*ide rivi, kõik nätsu närimas ja meid täielikus õuduses põr-nitsemas: *Mida kuradit see tüüp teeb?* See oli marunaljakas, kuigi küsi-sin endalt sedasama.

Ja siis tuli katastroof. Long John Baldryl valmis tohutu hittsingel. Tavaliselt andnuks see muidugi põhjust rõõmustamiseks, kuid „Let the Heartaches Begin“ oli jube plaat – siirupine, kõigile meeldida püüdev koduperenaiste-valiku-ballaad. See oli miljoni miili kaugusel muusikast, mida John pidanuks tegema ning see oli nädalaid esikohal, seda aina käiati raadios. Ütleksin, et ma ei teadnud, mida ta mõtles, kuid teadsin täpselt, mida ta mõtles, ja ei saanud teda tegelikult süü-distada. Ta oli aastaid rüganud ja see oli esimene kord, kui ta raha teenis. Bluusikeldrid ei tellinud meid enam ning me hakkasime esine-ma õhtusöögiklubides, kus maksti paremini. Sageli mängisime õhtu jooksul kahes klubis. Neid ei huvitanud Johni keskne roll Briti bluusi-buumis ega tema meisterlikkus 12-keelelisel kitarril. Nad tahtsid liht-salt kedagi, kes oli esinenud televisioonis. Vahel tekkis mul tunne, et neid ei huvitanudki eriti muusika. Punkt. Kui mängisid kokku-lepitud ajast kauem, tõmmati mõnes klubis lihtsalt eesriie poole laulu pealt ette. Positiivne oli aga see, et vähemalt meeldis „The Threshing Machine“ õhtusöögiklubide publikule rohkem kui *mod'*idele.

Plaadiga „Let the Heartache Begin“ oli veel üks suur probleem: Bluesology ei saanud seda elavas esituses mängida. Ma ei mõtle seda, et oleksime keeldunud seda mängimast. Ma tahan öelda, et me sõna otseses mõttes *ei saanud seda mängida*. Singlil esinesid orkester ja naiskoor, see kõlas nagu Mantovani. Meie olime kaheksaliikmeline metsasarvega *rhythm and blues'*i bänd. Me ei saanud kuidagi seda heli taasesitada. Nii tuli Johnile mõte taustaosa lindile panna. Kui suur hetk saabus, vedas ta lavale hiigelsuure Revox'i magnetofoni, vajutas nuppu ja laulis selle järgi. Meie ülejäänud pidime lihtsalt tegevusetult seisma. Oma kaftanite ja kellukestega. Samal ajal kui inimesed sõid kana ja praekartulit. See oli piin.

Tegelikult oli „Let the Heartaches Begin“ laivis esitamise juu-res ainus lõbus asi see, et alati, kui John seda laulis, hakkasid nai-sed karjuma. Ilmselt ihast vallatuna jätsid nad korraks oma kana ja

ELTON JOHN

krõbekartulid ning tormasid lava ette. Nad kiskusid Johni mikrofonijuhet, püüdes teda enda poole sikutada. Olen kindel, et midagi sarnast juhtus Tom Jonesiga igal õhtul ning ta ei lasknud end sellest häirida, kuid Long John Baldry ei olnud Tom Jones. Jumaldamises peesitamise asemel läks ta marru. Ta katkestas laulu ja röökis nende peale nagu koolidirektor: „KUI TE MU MIKROFONI KATKI TEETE, MAKSATE MULLE VIISKÜMMEND NAELA!“ Ühel õhtul ei võetud tema hoiatust kuulda. Kui naised juhete sikutasid, nägin, kuidas John käe tõstis. Siis raputas kõlareid kohutav mürtsatus ja ma taipasin õõnsa tundega, et see heli tuli sellest, et üks tiirane fänn sai mikrofoniga vastu pead. Järele mõeldes oli see ime, et Johni ei vahistatud ja rünnaku eest kohtusse ei kaevatud. Nii et see oli meile ülejäänutele „Let the Heartaches Begin“ ajal peamine meelelahutus – mõelda, kas John jälle mõnd kriiskavat imetlejat klohmib.

Just see lugu kõlas, kui mind tabas South Shieldsis äkiline selgusehetk. Olin lapsest peale unistanud saada muusikuks. Minu unistused olid võtnud eri kujusid: vahel olin Little Richard, vahel Jerry Lee Lewis, vahel Ray Charles. Kuid mis kuju need ka ei võtnud, ei sisaldanud need kunagi Newcastle'i lähedal õhtusöögiklubis laval seismist ja mitte mängimist Vox Continentali orelil, samal ajal kui Long John Baldry vaheldumisi ümises magnetofoni saatel ning ähvardas trahvida kuulajaid viiekümne naelaga. Ja ometi olin ma siin. Nii väga, kui ma Johni ka ei armastanud, pidin ma tegema midagi muud.

Teisi variante ei olnud just üleülluses. Mul ei olnud aimugi, mida tahan või oskan teha. Teadsin, et oskan laulda ja klaverit mängida, kuid oli selge, et ma ei olnud popstaari materjalist. Esiteks ei näinud ma popstaari moodi välja, mida tõendas mu võimetus kanda välja kaftanit. Teiseks oli mu nimi Reg Dwight. See ei ole popstaari nimi. „Täna õhtul saates „Top of the Pops“ uus singel ... Reg Dwightilt!“ Oli selge, et seda ei juhtu. Bluesology teistel liikmetel olid nimed, mida võis kujutada „Top of the Popsis“ teadustatavat: Stu Brown, Peter Gavin, Elton Dean! Isegi saksofonimängija nimi meenutas rohkem popstaari, ometi ei olnud tal vähimatki soovi selleks saada: ta oli tõsine džässimees, kes lõi Bluesology aega surnuks, et siis võimalusel alustada tõrtsutamist mõnes vaba improvisatsiooni kvintetis.

PROLOOG

Muidugi võinuksin nime muuta, aga mis mõtet sel oli? Mitte ainult ma ise ei arvanud, et ma ei ole popstaari materjalist, vaid seda oli mulle sõna otseses mõttes ka öeldud. Mõni kuu varem olin käinud Liberty Recordsi prooviesinemisel. Nad olid New Musical Expressis avaldanud reklaami: LIBERTY RECORDS OTSIB TALENTI. Kuid nagu selgus, mitte minu oma. Olin kohtunud Ray Williamsi nimelise tüübiga, mänginud talle ette, salvestanud isegi väikeses stuudios paar laulu. Ray meelest oli mul potentsiaali, kuid keegi teine firmas seda ei arvanud: tänan, aga tänan, ei. Sellega oli siis klaar.

Tegelikult oli mul täpselt üks variant veel. Libertys prooviesinemisel käies olin Rayle rääkinud, et oskan laule kirjutada, vähemalt poolenisti. Võisin kirjutada muusikat ja meloodiaid, kuid mitte sõnu. Olin Bluesologys proovi teinud ja tulemused sundisid mind ikka veel öösiti külma higiga kaetuna üles ärkama: „Võiksime olla nii õnnelik paar, luban, et kõik saab olema klaar“. Peaaegu nagu lohutusaühinnana pärast mu tagasilükkamist ulatas Ray mulle ümbriku. Keegi, kes oli vastanud samale reklaamile, oli saatnud laulusõnad. Mul oli tunne, et Ray ei olnud neid enne mulle edasiandmist tegelikult lugenud.

Sõnade autor oli pärit Lincolnshire'st Owmbly-by-Spitalist, mis ei olnud just maailma tukslev *rock'n'roll*'i pealinn. Ilmselt töötas ta kanalas, kärutades surnud kanu. Kuid tema sõnad olid üsna head. Esoteerilised, pisut Tolkienist mõjutatud, meenutasid veidi Procol Harumi „A Whiter Shade of Pale'i“. Peamine, miski neis ei tekitanud minus soovi oma pead piinlikkusest otsast rebida, mis tähendas, et nad olid kõvasti paremad kui miski, millega olin seni kokku puutunud.

Veelgi enam, tundsin, et suudan neile viise kirjutada ja teha seda tõeliselt kiiresti. Miski tema tekstides tundus minuga kokku kõlksuvat. Ta tuli Londonisse, käisime kohvi joomas ja klappisime otsemaid. Selgus, et Bernie Taupin ei olnud sugugi maamats. Ta oli seitsmeteistaastase kohta äärmiselt arenenud: pikajuukseline, väga kena, suure lugemusega, tohutu Bob Dylani fänn. Hakkasimegi koos laule kirjutama, õieti mitte küll päris koos. Tema saatis mulle Lincolnshire'st sõnad, mina kirjutasin muusika kodus, oma ema ja võõrasisa korteris Northwood Hillsis. Nii tegime koos kümneid lugusid. Tuli tunnistada, et seni ei olnud meil õnnestunud saada ühtki teist

ELTON JOHN

artisti neid paganama laule ostma ning kui oleksime täielikult sellele pühendunud, olnuksime pankrotis. Ent mida oli meil kaotada peale raha? Kärutäis surnud kanu ja „Let the Heartaches Begin“ kaks korda õhtu jooksul.

Ütlesin Johnile ja Bluesologyle, et lahkun detsembris pärast ülesastumist Šotimaal. Kõik oli kombes, ei mingit tüli: nagu ütlesin, oli John uskumatult lahke inimene. Kojulennul otsustasin, et peaksin ikkagi nime muutma. Mäletan, et mulle tundus miskipärast, et pean väga kähku midagi muud välja mõtlema. Ilmselt oli tegemist sümbolse kannapöörde ja uue algusega: Bluesology ja Reg Dwightiga oli lõpp. Kuna mul oli kiire, otsustasin valida teiste inimeste nimed. Elton Elton Deanilt ja John Long John Baldrylt. Elton John. Elton John ja Bernie Taupin. *Laulukirjutajate duo* Elton John ja Bernie Taupin. Minu meelest kõlas see hästi. Ebatavaliselt. Löövalt. Teatasin oma otsusest nüüdseks endistele bändikaaslastele bussis tagasiteel Heathrow'st. Nad kõik pahvatasid naerma ja soovisid mulle siis edu.

ÜKS

Elvis Presleyt tutvustas mulle ema. Ta võttis igal reedel pärast tööd palga välja, astus teel koju läbi Siever'sist, elektritarvete kauplusest, kus müüdi ka plaate, ja ostis uue 78-se. See oli mu lemmikaeg nädal – ootasin kodus, mida ta kaasa toob. Emale meeldis käia tantsimas, seepärast meeldis talle bigbändimuusika: Billy May and His Orchestra, Ted Heath – ja ta jumaldas Ameerika vokaliste: Johnnie Ray, Frankie Laine, Nat King Cole, Guy Mitchell laulmas „She wears red feathers and a huly-huly skirt“. Kuid ühel reedel tõi ta kaasa midagi muud. Ta ütles, et pole kunagi varem midagi säärast kuulnud, kuid et see oli nii vaimustav, et ta pidi selle ära ostma. Niipea kui ta ütles sõnad Elvis Presley, tundsin need ära. Eelmisel nädalavahetusel olin lehitsenud kohaliku habemeajaja juures juukselõikust oodates ajakirju ja sattunud fotole kõige veidrama välimusega mehest, keda olin eales näinud. Kõik tema juures tundus erakordne: riided, soeng, isegi see, kuidas ta seisis. Võrreldes inimestega, kes paistsid Londoni loodepoolse eeslinna Pinneri habemeajamistöökoha aknast välja vaadates, võinuks ta olla niisama hästi ereroheline, antenn laubalt kerkimas. Olin nii lummatud, et ei olnud isegi foto kõrval olnud artiklit lugenud, ja selleks ajaks, kui jõudsin koju, olin ta nime unustanud. Aga see ta oli: Elvis Presley.

Niipea kui ema plaadi peale pani, oli selge, et Elvis Presley kõlas samamoodi, nagu välja nägi – justkui oleks pärit teiselt planeedilt. Võrreldes muusikaga, mida mu vanemad tavaliselt kuulasid, ei saanud „Heartbreak Hoteli“ peaaegu muusikaks nimetadagi, mida isa järgmiste aastate jooksul ka korduvalt rõhutas. Olin juba kuulnud *rock'n'roll*'i, „Rock Around the Clock“ oli olnud 1956. aastal suur hitt, kuid „Heartbreak Hotel“ ei kõlanud ka sedamoodi. See oli toores ja

ELTON JOHN

napp ja aeglane ja võõrik. Selle veider kaja ujutas kõik üle. Sõnadest, mida ta laulis, ei saanud peaaegu midagi aru: mõistsin, et kallim oli ta maha jätnud, kuid pärast seda kaotasin igasuguse niidiotsa. Mis oli „dessa clurk“? Kes oli „Bidder Sir Lonely“, keda ta pidevalt mainis?

See, mida ta ütles, ei olnudki oluline, sest tema laulu ajal juhtus midagi peaaegu füüsilist. Võis sõna otseses mõttes tunda kummalist energiat, mida temast õhkas. See oli justkui nakkav ... nagu tuleks see kõlarist otse sinu kehasse. Pidasin end juba muusikahulluks – mul oli koguni oma isiklik väike plaadikogu, mille eest olin maksnud sünnipäevadeks ja jõuludeks saadud kinke- ja rahakaartidega. Kuni selle hetkeni oli minu kangelane olnud Winifred Atwell, suur ja määratult rõõmsameelne Trinidadi daam, kes esines laval kahe klaveriga – tiibklaveril esitas ta kergelt klassikat ning vanal mõlkis kabinetklaveril *ragtime*'i ja kõrtsilaule. Mulle meeldis tema küüniline ironia, pisut kämbilik maneer, millega ta teatas: „Ja nüüd lähen ma oma teise klaveri juurde“, see, kuidas ta mängides tahapoole naaldus ja publiku poole vaatas, näol kõrvuni naeratus, nagu veedaks ta suurepäraselt aega. Pidasin Winifred Atwelli imeliseks, kuid teda kuulates ei olnud ma eales midagi *säärast* kogenud. Ma ei olnud kogu oma elu jooksul midagi *säärast* kogenud. Kui „Heartbreak Hotel“ mängis, tundus, nagu oleks miski muutunud, nagu ei saaks miski enam endine olla. Nagu selgus, oligi miski muutunud ja miski ei olnud enam endine.

Ja jumal tänatud, sest maailm vajab muutust. Kasvasin üles 1950. aastate Suurbritannias ning enne Elvist ja *rock'n'roll*'i oli Suurbritannia üsna sünge paik. Mul ei olnud midagi Pinneris elamise vastu – ma ei ole kunagi kuulunud nende rokkstaaride hulka, keda motiveeris leegitsev soov eeslinnadest pääseda. Mulle päris meeldis seal, kuid kogu riik oli halvas kohas. Suurbritannia oli hiiliv, hirmunud ja eelarvamuslik. See oli inimeste maailm, kus piiluti kardina tagant, näol hapu ilme, tüdrukute maailm, kes saadeti minema, sest nad Sattusid Hätta. Kui mõtlen viiekümnendate Suurbritanniast, siis mõtlen meie kodutrepil istumisele ja mu ema venna onu Regi kuulamisele, kes üritas ema ümber veenda, et see isast ei lahutaks: „Sa ei tohi lahutada! Mida inimesed arvavad?“ Mäletan selgelt, kuidas ta kasutas kord väljendit „Mida naabrid ütlevad?“. See ei olnud onu Regi

süü. See oli lihtsalt tolle aja mõtteviis: et õnn oli kuidagi vähem oluline kui väline külg.

Tegelikult ei oleks mu vanemad tohtinud üldse abielluda. Sündisin 1947. aastal, kuid olin sisuliselt ikka veel sõjalaps. Ilmselt eostati mind, kui isa oli RAFist puhkusel – ta oli astunud kuninglikku lennuväkke teise maailmasõja kõrgajal 1942. aastal ning valiti jätkama õhujõududes ka pärast sõja lõppu. Mu vanemad olid igasuguse kahtlusega sõjapaar. Nende lugu kõlab romantiliselt. Nad kohtusid samal aastal, kui isa lennuväkke astus. Isa oli seitseteist ja oli töötanud Rickmansworthi paaditöökojas, mis spetsialiseerus kanalipaate valmistamisele. Ema oli kuusteist, tema neiupõlvenimi oli Harris ja ta vedas hobuvankriga United Dairiesele piima – töö, mida naine ei oleks enne sõda eales teinud. Isa oli innukas amatöörtrompetimängija ja puhkusel olles, kui ta oma orkestriga North Harrow' hotellis esines, märkas ta nähtavasti publiku hulgas ema.

Tegelikult ei olnud Stanley ja Sheila Dwighti abielu sugugi romantiline. Nad lihtsalt ei saanud läbi. Mõlemad olid kangekaelsed ja ägedad – kaks imelist omadust, mida mul on olnud õnn neilt pärida. Ma ei tea, kas nad üldse kunagi teineteist armastasid. Sõja ajal tormasid inimesed abielluma – tulevik oli ebakindel, isegi mu vanemate abiellumise ajal 1945. aasta jaanuaris, ning hetkest tuli kinni haarata. Võib-olla oli nende abiellumine samasugune. Võib-olla olid nad kunagi teineteist armastanud või vähemalt arvasid abielludes nii. Nüüd ei paistnud nad teineteisele isegi meeldivat. Tülid olid lõputud.

Vähemalt lakkasid tülid, kui isa eemal oli, ja seda juhtus tihti. Ta edutati kapteniks ja ta viibis sageli välismaal, Iraagis ja Adenis, nii et ma kasvasin majas, mis tundus olevat täis naisi. Elasime koos mu emapoolse vanaema Ivyga aadressil Pinner Hill Road 55 – samas majas, kus ma sündisin. See oli sedasorti munitsipaalnõukogu, mis täitsid 1920. ja 1930. aastatel kogu Suurbritannia: kolme magamistoaga paarismaja, alumine korrus punastest tellistest, ülemine krohvitud ja valgeks värvitud. Tegelikult elas majas veel üks mees, kuid teda polnud peaaegu märgatagi. Mu vanaisa oli surnud väga noorelt vähki ja Nan oli uuesti abiellunud Horace Sewelli nimelise mehega, kes oli kaotanud esimeses maailmasõjas jala. Horace'il oli kuldne süda, kuid

ELTON JOHN

ta ei olnud eriline jutumees. Ta tundus veetvat suurema osa ajast väljas. Ta töötas kohalikus Woodman'si lasteaias, ja kui ta seal ei olnud, oli ta aias, kus kasvatas kõik meie köögiviljad ja lõikelilled.

Võib-olla oli ta aias selleks, et vältida mu ema, ja sel juhul ei saa ma teda kuidagi süüdistada. Isegi kui isa kodus ei olnud, oli emal kohutav iseloom. Tagasi lapsepõlvele mõeldes meenuvad mulle ema tujud: kohutav sünge ja õnnetu vaikimine, mis laskus majale ette hoiatamata ning mille ajal tuli käia kikivarvul ja väga hoolikalt sõnu valida, et teda mitte endast välja viia ja selle tulemusena nüpeldada saada. Kui ema oli heas tujus, võis ta olla soe, võluv ja elurõõmus, kuid ta tundus alati otsivat põhjust mitte olla õnnelik, paistis alati otsivat tüli, talle pidi alati jääma viimane sõna. Onu Reg ütles ikka, et ema võib algatada vaidluse ka tühjas toas. Arvasin aastaid, et see oli kuidagi minu süü, et võib-olla ta ei tahtnud üldse emaks saada – kui ma sündisin, oli ta vaid kakskümmend üks, lõksus abielus, mis selgelt ei töötanud, sunnitud elama ema juures, sest rahaga oli väga kitsas. Kuid tema õde, mu tädi Win, rääkis mulle, et ema oli olnud alati säärane, ja et juba lapsena tundus, et Sheila Harrise kannul käib tume pilv – teised lapsed kartsid teda ning see paistis talle meeldivat.

Ema mõtted lapsevanemaks olemise kohta olid sügavalt iseäralikud. Sel ajal hoiti lapsi ohjes neid klobides, valitses üldine arvamus, et pole midagi, mida lapsest ei saaks põhjaliku keretäiega välja ravida. Ema oli selle filosoofia kirglik pooldaja, mis oli hirmus ja alandav, kui see juhtus avalikult: eneseväarikusele ei mõju miski halvemini kui keretäis Pinneri Sainsbury juures hulga silmanähtavalt huvitatud pealtvaatajate ees. Kuid mõnd ema meetodit oleks peetud isegi tollaste standardite järgi kahtlasteks. Sain aastaid hiljem teada, et kui olin kahene, õpetas ta mind potil käima, pekstes mind traatharjaga veriseks, kui juhtusin püksi tegema. Kui vanaema sellest teada sai, oli ta mõistagi maruvihane ja nad ei rääkinud mitu nädalat. Vanaema sattus marru ka siis, kui avastas ema ravimi kõhukinnisuse vastu. Ta pani mind köögis nõudekuivatuslauale ja torkas mulle tagumikku tüki karbolseepi. Kui emale meeldis inimesi hirmutada, siis pidi ta minu üle tõsiselt rõõmustama, sest ma kartsin teda kohutavalt. Ma armastasin teda – ta oli mu ema –, kuid veetsin lapsepõlve pidevas häireseisundis,

püüdes mitte teha midagi, mis võiks ta endast välja viia: kui ta oli rõõmus, olin ka mina rõõmus, kuigi ajutiselt.

Vanaemaga sääraseid probleeme ei olnud. Teda usaldasin ma kõige rohkem. Ta tundus perekonna keskpunkt, ainus, kes ei käinud tööl – pärast sõja ajal piimavankri juhtimist töötas ema järjest mitmes kaupluses. Vanaema kuulus tööliklassi vaimustavate matriarhide hulka: asjalik, töökas, lõbus. Ma jumaldasin teda. Ta oli suurepärane kokk, tal olid rohelised sõrmed, ta armastas juua ja kaarte mängida. Tal oli olnud uskumatult raske elu – tema isa oli hüljanud ta raseda ema, seepärast sündis Nan vaestemajas. Ta ei rääkinud sellest kunagi, kuid tundus, et see tegi temast inimese, keda ei suutnud miski heidutada, isegi mitte tookord, kui tulin karjudes trepist alla, eesnahk püksiluku vahel ja palusin, et ta selle kätte saaks. Vanaema vaid ohkas ja asus asja kallale, nagu oluks väikese poisi peenise luku vahelt kättesaamine midagi, mida ta tegi iga jumala päev.

Vanaema maja lõhnas pajaprae ja sötule järele. Alati oli keegi ukstel: tädi Win või onu Reg, mu nõod John ja Cathryn, üürikoguja, Watwordi aurupesumaja mees või söekaupmees. Ja alati mängis muusika. Raadio käis peaaegu lakkamatult: Two-Way Family Favourites, Housewives' Choice, Music While You Work, The Billy Cotton Band Show. Kui raadio ei olnud sees, mängisid plaadid – peamiselt džäss, kuid vahel ka klassika.

Võisin veeta tunde lihtsalt plaate vaadates, eri plaadifirmade tooteid uurides. Sinised Deccad, punased Parlophone'id, erkkollased MGM-id, HMV-d ja RCA-d, millel mõlemal oli mulle arusaamatul põhjusel pilt grammofonil istuvast koerast. Plaadid tundusid kui võlusesemed, mind hämmastas, kuidas neile nõela pealepanemine kutsumus salapärasel viisil esile heli. Mõne aja pärast tahtsin kingiks vaid plaate ja raamatuid. Mäletan pettumust, kui tulin kord trepist alla ja nägin suurt kingipakki. Oh taevas, nad olid ostnud mulle Meccano konstruktori.

Ja meil oli klaver, mis kuulus tädi Winile. Perekonnas oli palju lugusid minu varasest andest sellel instrumendil, kõige sagedamini korra juttu sellest, kuidas Win võttis mu sülle, kui olin kolmene, ja ma mängisin kohe kuulmise järgi „The Skaters' Waltzi“. Mul ei ole

ELTON JOHN

aimugi, on see tõsi või ei, kuid kindlasti hakkasin mängima klaverit väga varakult, umbes samal ajal, kui läksin esimesse kooli Reddifordi. Mängisin selliseid lugusid nagu „All Things Bright and Beautiful“, kirikulaule, mida kuulsin aktustel. Mul oli lihtsalt kaasasündinud hea kuulmine, samamoodi nagu mõned inimesed sünnivad fotograafilise mäluga. Kui ma olin midagi korra kuulnud, võisin minna ja mängida seda klaveril enam-vähem täpselt järele. Olin seitse, kui hakkasin käima klaveritunnis proua Jonesi juures. Varsti pärast seda hakkasid vanemad laskma mul perekonnapidudel ja pulmades mängida „My Old Man Said Follow the Van“ ja „Roll Out the Barrel“. Hoolimata kõigist plaatidest ja raadiost usun, et kõige rohkem armastas mu pere vanamoelisi ühislause.

Klaver oli kasulik, kui isa kodus puhkusel oli. Isa oli tüüpiline viiekümnendate aastate Briti mees selles mõttes, et ta tundus suhtuvat kõigi emotsioonide – peale viha – väljanäitamisse kui saatusliku iseloomunõrkuse ilmingusse. Ta ei kallistanud mind, ei öelnud kunagi, et ta mind armastab. Kuid ta armastas muusikat ning kui ta kuulis mind klaverit mängimas, sain tasuks „tubli poiss“, võib-olla käe ümber öla, uhkuse- ja heakskiidutunde. Olin ajutiselt tema juures heas kirjas. Ja isa juures heas kirjas olemine oli minu jaoks ülioluline. Kui ma kartsingi teda pisut vähem kui ema, siis ainult seetõttu, et teda ei olnud kuigi palju kodus. Kui olin kuuene, oli ema otsustanud Pinnerist ja oma pere juurest ära kolida ja minna koos isaga Wiltshire'sse – isa oli lähetatud ajutiselt RAFi Lynehami baasi Swindoni lähedal. Ma ei mäleta sellest suurt midagi. Tean, et mulle meeldis maal mängida, kuid mäletan, et muutus tekitas minus ka segadust ning ma jäin koolis maha. Me ei olnud seal kaua – ema mõistis ilmselt väga kiiresti, et oli teinud vea ning kui tulime tagasi Pinnerisse, tundus, et isa käib meil pigem külas kui elab meie juures.

Ent tema külaskäikude ajal asjad muutusid. Äkki olid kõige kohta uued reeglid. Mul tuli pahandus, kui lõin jalgpalli murult lillepeenraste, aga pahandus tuli ka siis, kui sõin sellerit Valesti. Õige Viis sellerisöömiseks, kui teile peaks äkki huvi pakkuma, oli hammustades mitte liiga kõvasti ragistada. Kord lõi isa mind, kuna võtsin koolijaki väidetavalt valesti seljast, paraku olen vist unustanud, kuidas oli Õige

Viis koolijakki seljast võtta, kuigi see teadmine oli ilmselgelt tähtis. See lugu viis mu tädi Wini nii endast välja, et ta tormas vanaema juurde pisarais rääkima, mis toimub. Vanaema, kes oli arvatavasti väsinud tülidest potilkäimise ja kõhukinnisuse pärast, käskis tal mitte sekkuda.

Mis siis ometi lahti oli? Mul ei olnud aimugi. Mul ei olnud oma isa probleemidest rohkem aimu kui ema omadest. Võib-olla oli asi seotud sellega, et ta oli sõjaväes, kus olid samuti kõige kohta reeglid. Võib-olla oli ta pisut armukade, tundis, et on perest kõrvale tõrjutud, kuna ta oli nii palju ära: kõik need reeglid olid tema viis ennast perekonnapeana kehtestada. Võib-olla oli asi tema kasvatuses, kuigi tema vanemad – mu vanaisa Edwin ja vanaema Ellen – ei tundunud eriti ägedaloomulised. Või pidasid mõlemad mu vanemad lastekasvatamist lihtsalt raskeks, sest nad ei olnud seda kunagi varem teinud. Ma ei tea. Ma tean, et isal oli uskumatult lühike süütenöör ning tundus, et ta ei oska kasutada sõnu. Ta ei reageerinud kunagi rahulikult: „Tule nüüd, istume korra“. Ta lihtsalt plahvatas. Dwighti perekonna äge loomus. See oli lapsena mu elu needus ja jäi mu elu needuseks, kui selgus, et see on pärilik. Mul oli kas geneetiline soodumus endast välja minna või olin alateadlikult õppinud teiste eeskujust. Nii või teisiti osutus see suurema osa mu täiskasvanuelu jooksul tõeliseks nuhtluseks nii mulle endale kui ka kõigile minu ümber.

Kui ei oleks olnud mu ema ja isa, oleks mul olnud täiesti tavaline, isegi igav viiekümneendate lapsepõlv. „Muffin the Mule“ telekas ning laupäevahommikused lasteetendused North Harrow' Embassys, Goons raadios ning pühapäeva õhtuti tee kõrvale rasvaleib. Kodunt eemal olles olin täiesti õnnelik. Üheteistaastaselt läksin üle Pinneri krahvkonnagümnaasiumi, kus olin silmatorkavalt tavaline. Mind ei kiusatud ja ma ise ei olnud kiusaja. Ma ei olnud tuupur, aga pätt samuti mitte. Selle jätsin oma sõbra John Gatesi hooleks, kes tundus veetvat kogu lapsepõlve pärast tunde istudes või direktori ukse taga, kusjuures karistused ei muutnud tema käitumist karvavõrdki. Olin pisut ülekaaluline, kuid spordis üsna tubli ilma vähimagi ohuta saada tippportlaseks. Mängisin jalgpalli ja tennist, kõike peale ragbi. Kasvu tõttu pandi mind palli mängupaneku rivvi, kus minu pearoll oli saada korduvalt vastasmeeskonna poolt munadesse. Täna, ei